

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

01 02 20 19 р.

м. Київ

№ 220

Про затвердження Інструкції з організації
внутрішнього контролю в Міністерстві
освіти і науки України

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України, пункту 6 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року № 1062, підпункту 19 пункту 10 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, та з метою удосконалення функціонування внутрішнього контролю та системи управління

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації внутрішнього контролю в Міністерстві освіти і науки України (далі – Інструкція), що додається.
2. Керівникам структурних підрозділів Міністерства освіти і науки України забезпечити дотримання вимог Інструкції.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і
науки України**

«01» _____ 2019 року № 120

ІНСТРУКЦІЯ
з організації внутрішнього контролю в
Міністерстві освіти і науки України

I. Загальні положення

1.1. Інструкція з організації внутрішнього контролю в Міністерстві освіти і науки України (далі – Інструкція) розроблена для використання при організації та забезпеченні здійснення внутрішнього контролю в Міністерстві освіти і науки України (далі – МОН) з метою удосконалення функціонування внутрішнього контролю; забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей; запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності; запровадження системи управління ризиками та включення її в процеси планування; підвищення якості прийняття управлінських та інших рішень відповідно до найкращих світових практик.

В Інструкції відображаються організаційно-правові засади внутрішнього контролю в МОН.

Інструкція базується на системі формалізованих та задокументованих правил і контрольних процедур, чіткому визначенні і закріпленні повноважень та відповідальності, контрольних повноважень, які визначаються положеннями про структурні підрозділи МОН, посадовими інструкціями працівників МОН.

1.2. В Інструкції наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

внутрішній регламент та документ – обов'язковий для виконання порядок дій (рішень) в МОН, спрямований на здійснення повноважень у процесі виконання державних функцій;

ідентифікація ризиків – визначення ризиків за категоріями (зовнішні та внутрішні) та видами (нормативно-правові, операційно-технологічні, програмно-технічні, фінансово-господарські тощо);

інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

інформаційний потік – сукупність циркулюючих між окремими структурними елементами МОН (структурними підрозділами, окремими державними службовцями та працівниками), а також між системою МОН і зовнішнім середовищем повідомлень, необхідних для управління. Може існувати у вигляді паперових і електронних документів;

керівництво МОН всіх рівнів – Міністр освіти і науки України (перший заступник Міністра, заступник Міністра, державний секретар), керівники (заступники керівників) структурних підрозділів апарату МОН;

об'єкти внутрішнього контролю – адміністративні, фінансово-господарські, технологічні та інші процеси, здійснення яких забезпечується структурними

підрозділами - працівниками МОН в межах визначених повноважень та відповідальності;

операції – окремі частини процесу, які здійснюються у визначеній послідовності при виконанні завдань, функцій суб'єктами внутрішнього контролю;

підрозділ внутрішнього аудиту – сектор внутрішнього аудиту МОН;

ризик – можливість настання події, що матиме вплив на здатність установи виконувати завдання і функції та досягати визначеної мети (місії), стратегічних та інших цілей діяльності установи;

суб'єкти внутрішнього контролю – керівництво МОН всіх рівнів, структурні підрозділи апарату МОН;

функції МОН – напрями діяльності МОН, визначені законодавством України, що виконуються на постійній основі.

Терміни «бюджетна установа», «внутрішній аудит», «внутрішній контроль», «розпорядник бюджетних коштів», «управління бюджетними коштами» вживаються у значенні, що застосовується у Бюджетному кодексі України.

1.3. Інструкція розроблена з урахуванням вимог:

статті 26 Бюджетного кодексу України;

постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 (зі змінами) «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»;

постанови Кабінету Міністрів України 12 грудня 2018 року № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001»;

Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 310-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 лютого 2017 року № 142-р «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки»;

Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04 жовтня 2011 року № 1247, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2011 року № 1219/19957 (із змінами);

Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 14 вересня 2012 року № 995 (із змінами та доповненнями);

Положення про сектор внутрішнього аудиту апарату Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом МОН від 31 грудня 2015 року № 528;

Порядку оцінки ризиків діяльності об'єктів внутрішнього аудиту при плануванні діяльності підрозділу внутрішнього аудиту, затвердженого наказом МОН від 24 березня 2017 року № 462;

Порядку планування, проведення, документування та моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішніх аудитів сектору внутрішнього аудиту Міністерства освіти і науки України, затвердженого Міністром 26 жовтня 2017 року;

інших нормативно-правових актів України та міжнародних стандартів у цій сфері.

1.4. Внутрішній контроль – це діяльність, що здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю згідно з внутрішніми регламентами та документами, запровадженими керівництвом МОН всіх рівнів, для забезпечення:

досягнення визначених цілей у найбільш ефективний, результативний та економний спосіб;

додержання вимог законодавства при виконанні покладених на МОН завдань;

упередження потенційних подій, які негативно впливають на досягнення цілей;

контролю з боку керівництва МОН всіх рівнів за організацією діяльності суб'єктів внутрішнього контролю, за розподілом повноважень та відповідальності між ними при виконанні функцій, процесів, операцій;

достовірності, повноти, об'єктивності та своєчасності надання керівництву МОН всіх рівнів інформації для прийняття відповідних управлінських рішень;

ведення фінансово-господарської діяльності відповідно до вимог законодавства;

контролю за управлінням інформаційними потоками (отриманням, передаванням, зберіганням інформації) та забезпеченням інформаційної безпеки.

Внутрішнім контролем охоплюються питання планування діяльності у системі МОН, управління бюджетними коштами, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і бюджетної звітності, забезпечення захисту активів від втрат, цільового і ефективного використання бюджетних коштів та інші питання, що не обмежуються лише фінансовими аспектами діяльності системи МОН.

1.5. Управлінська відповідальність та підзвітність керівника та державних службовців і працівників МОН ґрунтується на вимогах законодавства і стосується всієї діяльності, зокрема щодо:

визначення мети, стратегічних цілей, завдань, заходів та очікуваних результатів діяльності з урахуванням наявних ресурсів в плані діяльності установи на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди;

формування бюджетних запитів, порядків використання бюджетних коштів, складання та виконання кошторисів бюджетних установ, паспортів бюджетних програм;

управління бюджетними коштами (прийняття рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачам бюджетних коштів, здійснення внутрішнього контролю за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, витрачанням ними бюджетних коштів, оцінка ефективності бюджетних програм) тощо;

організації та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової і бюджетної звітності;

управління об'єктами державної власності;

надання адміністративних послуг;

здійснення контрольно-наглядових функцій;

здійснення державних закупівель;

здійснення правової та кадрової роботи;

діяльності з протидії та запобігання корупції;

забезпечення режиму секретності та інформаційної безпеки;

організації документообігу та управління інформаційними потоками;

взаємодії із засобами масової інформації та громадськістю.

1.6. Внутрішній контроль в системі МОН ґрунтується на принципах:

законності – дотримання суб'єктами внутрішнього контролю вимог законодавства, визначених функцій, процесів, операцій;

об'єктивності – отримання повної та достовірної інформації, що ґрунтується на документальних та фактичних даних і виключає вплив суб'єктивних факторів;

відповідальності та розподілу повноважень – розподіл обов'язків між суб'єктами внутрішнього контролю, встановлення меж їх відповідальності у рамках функціональних повноважень в процесі прийняття рішень або виконання інших дій;

методологічної єдності – єдність норм, правил та процедур при організації внутрішнього контролю, які дозволяють визначити якість та ефективність виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів та операцій, а також забезпечення максимального охоплення стандартизованими контрольними процедурами всіх аспектів їх діяльності;

превентивності – завчасне здійснення контролю для запобігання виникненню відхилень від встановлених норм;

відкритості – запровадження механізмів зворотного зв'язку та забезпечення необхідного ступеню транспарентності при проведенні оцінки внутрішнього контролю.

1.7. Структура внутрішнього контролю складається з таких взаємопов'язаних компонентів, які стосуються всіх підрозділів, дій і процесів в системі МОН:

внутрішнє середовище (середовище контролю);

визначення цілей;

ідентифікація ризиків;

оцінка ризиків;

управління ризиками;

заходи контролю та моніторингу;

інформація та комунікація.

1.8. Організація та здійснення внутрішнього контролю в МОН відбувається шляхом:

видання/затвердження керівництвом апарату МОН внутрішніх документів (наказів, правил, регламентів, положень, посадових інструкцій тощо), спрямованих на належне функціонування внутрішнього середовища,

забезпечення здійснення управління ризиками, вжиття заходів контролю, налагодження комунікації та обміну інформацією в системі МОН та здійснення моніторингу тощо;

виконання функцій та завдань керівниками структурних підрозділів та працівниками апарату МОН, визначених законодавчими актами та внутрішніми документами, інформування керівництва про ризики, що виникають в ході виконання покладених на них завдань і функцій, вжиття відповідних заходів контролю та моніторингу, обміну інформацією тощо;

оцінки функціонування системи внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту в межах повноважень, визначених законодавством, надаючи Міністру, об'єктивних і незалежних висновків щодо її удосконалення.

II. Внутрішнє середовище

2.1. Внутрішнє середовище – це система управління, яка спрямована на реалізацію структурними підрозділами МОН встановлених завдань.

Внутрішнє середовище складається з суб'єктів внутрішнього контролю та об'єктів внутрішнього контролю, до яких належать функції, процеси та операції, що здійснюються суб'єктами внутрішнього контролю для досягнення встановлених цілей в межах визначених повноважень та відповідальності.

2.2. Внутрішнє середовище визначає розподіл повноважень і відповідальності між суб'єктами внутрішнього контролю.

Повноваження суб'єктів внутрішнього контролю:

Міністр освіти і науки України (далі – Міністр) – організовує та забезпечує ефективне функціонування системи внутрішнього контролю в МОН;

перший заступник Міністра, заступники Міністра, державний секретар, керівники (заступники керівників) структурних підрозділів апарату МОН, у межах визначених повноважень, організовують внутрішній контроль та забезпечують дотримання принципів, визначених пунктом 1.6 розділу I цієї Інструкції.

Структурні підрозділи апарату МОН, виконують відповідні функції, процеси та операції в межах повноважень та відповідальності, визначених положеннями про структурні підрозділи, затвердженими в установленому порядку.

Працівники структурних підрозділів апарату МОН, виконують функції, процеси та операції в межах повноважень та відповідальності, визначених посадовими інструкціями, затвердженими у встановленому порядку.

Підрозділ внутрішнього аудиту:

проводить внутрішні аудити відповідно до Порядку планування, проведення, документування та моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішніх аудитів сектору внутрішнього аудиту Міністерства освіти і науки України, затвердженого Міністром 26 жовтня 2017 року;

надає методологічну допомогу суб'єктам внутрішнього контролю, проводить роз'яснювальну роботу з питань організації внутрішнього контролю в МОН;

забезпечує організацію процесу управління ризиками, збір та систематизацію відповідної інформації;

формує План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів, подає його на затвердження Міністру та у подальшому інформує Міністра про виконання цього Плану в порядку та терміни, визначені цією Інструкцією.

2.3. Організаційні та функціональні засади, що визначають внутрішнє середовище в МОН, ґрунтуються на затверджених нормативних документах, які визначають організаційну структуру МОН (функціональний розподіл між керівництвом МОН всіх рівнів повноважень та відповідальності, положення про суб'єкти внутрішнього контролю, посадові інструкції працівників тощо), кадрову політику, документообіг, облікову політику.

III. Визначення цілей

3.1. В межах законодавчо встановлених завдань та повноважень суб'єкти внутрішнього контролю визначають стратегічні та операційні цілі.

3.2. Стратегічні цілі – цілі, встановлені внутрішніми регламентами та документами, яких необхідно досягти за результатами реалізації відповідного процесу.

3.3. Операційні цілі – цілі, які щорічно визначаються в Плані з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів та формуються з урахуванням наступних принципів:

конкретності, який полягає у чіткому визначенні кінцевого результату реалізації операційної цілі;

вимірюваності, який полягає у визначенні операційних цілей, виходячи з можливості здійснення оцінки їх досягнення за кількісними та якісними показниками;

досяжності, який передбачає визначення операційних цілей в межах наявних ресурсів (людських, фінансових, матеріальних тощо);

реалістичності, який полягає у визначенні суб'єктами внутрішнього контролю лише тих операційних цілей, що знаходяться в межах їх повноважень та відповідальності;

визначеності у часі, який передбачає планування чітких термінів реалізації операційної цілі.

IV. Управління ризиками

4.1. Управління ризиками – діяльність, пов'язана з визначенням (ідентифікацією) та оцінкою ризиків для найбільш раннього виявлення можливих порушень та недоліків, неефективного використання ресурсів під час виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів та операцій.

Ефективне управління ризиками передбачає:

здійснення аналізу діяльності системи МОН, спрямованого на виявлення та оцінку ризиків;

збір, систематизацію та аналіз інформації щодо проведеної суб'єктами внутрішнього контролю ідентифікації та оцінки ризиків;

розроблення суб'єктами внутрішнього контролю пропозицій до Плану з реалізації заходів контролю і моніторингу впровадження їх результатів.

Враховуючи результати оцінки ризиків, керівництво МОН всіх рівнів приймає рішення, у якій спосіб реагувати на ризики.

Процес управління ризиками має вертикальну структуру та здійснюється з урахуванням наступного розподілу ризиків між суб'єктами внутрішнього контролю:

ризик, який оцінено в числових значеннях від 1 до 6, потребує прийняття рішень та/або вжиття заходів контролю на рівні керівників відповідних структурних підрозділів системи МОН;

ризик, який оцінено в числових значеннях від 6 до 9, потребує прийняття рішень та/або вжиття заходів контролю виключно на рівні Міністра, першого заступника Міністра, заступника Міністра, державного секретаря.

Складання переліків функцій і відповідних процедур з їх виконання, матриць відповідальних виконавців та співвиконавців функцій та процедур, блок-схем ходу їх реалізації сприятиме процесу управління ризиками в системі МОН.

4.2. Ідентифікація ризиків – діяльність суб'єктів внутрішнього контролю по визначенню та опису ймовірних подій, які негативно впливатимуть на їх здатність виконувати відповідні процеси.

Ідентифікація ризиків (Додаток 1) здійснюється керівником кожного структурного підрозділу (особою, визначеною відповідальною за це) за кожним процесом та операцією, відповідно до функціональних повноважень.

4.2.1. Ідентифікація ризиків передбачає класифікацію ризиків та систематичний перегляд ідентифікованих ризиків.

4.2.1.1. Класифікація ризиків здійснюється за категоріями та видами.

За категоріями ризики поділяються на:

зовнішні (події, які є зовнішніми по відношенню до системи МОН та ймовірність виникнення яких не пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних процесів, операцій);

внутрішні (події, ймовірність виникнення яких безпосередньо пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних процесів, операцій).

У розрізі категорій ризики поділяються на види, а саме:

до зовнішніх ризиків належать законодавчі ризики, операційно-технологічні ризики та програмно-технічні ризики;

до внутрішніх належать законодавчі ризики, операційно-технологічні ризики, програмно-технічні ризики, кадрові ризики та фінансово-господарські ризики.

Законодавчі ризики – це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із відсутністю, суперечністю або нечіткою регламентацією виконання операцій у відповідних нормативно-правових актах, законодавчими змінами тощо.

Операційно-технологічні ризики – це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із порушенням визначеного порядку виконання операцій, зокрема термінів та формату подання документів, розподілу повноважень з виконання операцій тощо.

Програмно-технічні ризики – це ризики, ймовірність виникнення яких пов’язана із відсутністю прикладного програмного забезпечення або змін до нього відповідно до діючої нормативно – правової бази, неналежною роботою або відсутністю необхідних технічних засобів тощо.

Кадрові ризики – це ризики, ймовірність виникнення яких пов’язана із неналежною професійною підготовкою працівників системи МОН, неналежного виконання ними посадових інструкцій тощо.

Фінансово-господарські ризики – це ризики, ймовірність виникнення яких пов’язана із фінансово – господарським станом апарату МОН, зокрема неналежним ресурсним, матеріальним забезпеченням тощо.

4.2.1.2. Систематичний перегляд ідентифікованих ризиків з метою виявлення нових та таких, що зазнали змін:

при перегляді ризиків враховуються зміни в економічному та нормативно-правовому середовищі, внутрішніх і зовнішніх умовах функціонування МОН, а також відповідно до нових або переглянутих завдань діяльності у системі МОН;

ідентифікація ризиків може здійснюватися із застосуванням методів визначення ризиків на рівні апарату МОН (метод «згори донизу») та на рівні конкретних операцій/ділянок роботи (метод «знизу догори»).

4.2.2. Визначення ризиків за методом «згори донизу» здійснюється робочою групою з метою визначення вразливих до ризиків сфер діяльності, окремих функцій та завдань у системі МОН.

Визначення ризиків на рівні конкретних операцій/ділянок роботи за методом «знизу догори» здійснюється у кожному структурному підрозділі апарату МОН.

4.2.3. У системі МОН можливе одночасне використання різних методів.

4.3. Оцінка ризиків – визначення ступеню ризиків суб'єктом внутрішнього контролю за критеріями ймовірності виникнення ризиків та їх впливу на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю виконувати завдання і функції для досягнення ними мети та стратегічних цілей.

Оцінка ризиків за критеріями ймовірності виникнення ризику та впливом ризиків на здатність суб'єктів внутрішнього контролю досягати визначені стратегічні цілі здійснюється відповідно до Матриці оцінки ризиків (Додаток 2).

Відповідно до критеріїв ймовірності виникнення та суттєвості їх впливу ризикам присвоюються значення «високий», «середній», «низький».

4.3.1. За ймовірністю виникнення ризику оцінюються за такими критеріями:

а) низької ймовірності виникнення (ризик, виникнення яких може відбутися у виняткових випадках);

б) середньої ймовірності виникнення (ризик, які можуть виникнути рідко, але випадки виникнення вже були);

в) високої ймовірності виникнення (ризик, щодо яких існує велика ймовірність їх виникнення).

4.3.2. За впливом на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю досягати визначені стратегічні цілі, ризики оцінюються за такими критеріями:

низького рівня впливу (ризиків, вплив яких для досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей є мінімальний та/або незначний);

середнього рівня впливу (ризиків, вплив яких для досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей є значним);

високого рівня впливу (ризиків, вплив яких для досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей є особливо значним).

Найважливішими є ризики, які мають найвищу ймовірність і найвищий рівень впливу на спроможність у досягненні стратегічних цілей. Найменш важливими є ризики, які мають нижчу ймовірність і нижчий рівень такого впливу. Балансом має бути концентрація уваги на ризиках з високою ймовірністю і високим рівнем впливу у системі МОН. Кінцевим результатом стане визначення для кожного ризику числового значення ймовірності і рівня впливу.

Керівництво МОН всіх рівнів насамперед інформується щодо сфер діяльності з «високою» ймовірністю виникнення ризиків та їх «високим» ступенем впливу (пріоритетні/ключові) для прийняття рішення щодо вжиття заходів контролю з метою попередження чи обмеження таких ризиків.

Стосовно ризиків із меншими значеннями рішення щодо способів реагування та вжиття заходів можуть прийматися керівниками структурних підрозділів апарату МОН в межах їх повноважень та компетенції, а у разі потреби, інформування керівництва МОН всіх рівнів про прийняті рішення.

4.4. Визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики полягає у прийнятті рішення керівництвом МОН всіх рівнів щодо зменшення, прийняття, розділення чи уникнення ризику.

Зменшення ризику означає вжиття заходів, які сприяють зменшенню або повному усуненню ймовірності виникнення ризиків та/або їх впливу. Включає низку операційних рішень, що приймаються щоденно.

Прийняття ризику означає, що жодних дій щодо нього не робитиметься. Такі рішення приймаються, якщо: за результатами оцінки ризику видно, що його вплив на діяльність буде мінімальним; витрати на заходи контролю будуть надто високими; суб'єкти внутрішнього контролю нічого не можуть зробити з цього приводу.

Розділення (передача) ризику означає зменшення ймовірності або впливу ризику шляхом поділу цього ризику із іншими зацікавленими сторонами, або перенесення частини ризику.

Уникнення ризику означає призупинення (припинення) діяльності (функції, процесу, операції), що призводить до підвищення ризику (вирішення питання доцільності нового методу надання послуг, питання продовження певного проекту).

Рішення щодо реагування на ризики приймаються разом із визначенням допустимого рівня ризику, який апарат МОН може прийняти, не вживаючи заходів контролю. Визначення допустимого рівня ризику є суб'єктивним процесом, однак залишається важливим аспектом управління ризиками.

При прийнятті рішення щодо способу реагування на ризик керівництво МОН всіх рівнів має звертати увагу на таке:

а) оцінку ймовірності та впливу ризику;

б) витрати, пов'язані з реагуванням на ризик, порівняно з отриманою вигодою від його зменшення;

в) чи не створює обраний спосіб реагування на ризик додаткових ризиків.

4.5. Суб'єкти внутрішнього контролю запроваджують та підтримують ефективні заходи внутрішнього контролю, які б забезпечили прийнятний рівень ризиків.

4.6. При організації внутрішнього контролю керівники структурних підрозділів апарату МОН є відповідальними за забезпечення у відповідних структурних підрозділах:

а) документування ризиків та способів реагування на них;

б) впровадження на практиці ефективних способів реагування на ризики;

в) перегляду на регулярній основі оцінки ризиків і врахування відповідних змін та обставин.

4.7. При здійсненні управління ризиками можуть застосувати способи документування такої діяльності шляхом складання таблиць (матриць), класифікованих та оцінених за критеріями ймовірності виникнення та впливу ризиків, визначених для конкретних функцій чи завдань, із зазначенням заходів контролю, відповідальних виконавців, термінів та індикаторів виконання таких заходів тощо.

4.8. Суб'єкти внутрішнього контролю відповідно до своїх повноважень та відповідальності:

а) визначають перелік ризиків та класифікують кожен ризик у розрізі категорії та виду ризику;

б) здійснюють оцінку ризиків за критеріями ймовірності виникнення ризику і впливу його на спроможність суб'єкта внутрішнього контролю досягати визначених стратегічних цілей;

в) складають та подають до підрозділу внутрішнього аудиту інформацію з ідентифікації та оцінки ризиків у порядку та терміни, встановлені пунктом 4.11. розділу IV цієї Інструкції;

г) надають підрозділу внутрішнього аудиту пропозиції до Плану з реалізації заходів контролю і моніторингу впровадження їх результатів у порядку та терміни, встановлені пунктом 4.11. розділу IV цієї Інструкції.

4.9. Структурні підрозділи апарату МОН щороку до 31 жовтня надають за встановленими формами інформацію з ідентифікації та оцінки ризиків (Додаток 1) та пропозиції до Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів (Додаток 3).

4.10. Підрозділ внутрішнього аудиту систематизує отриману інформацію з ідентифікації та оцінки ризиків, пропозиції до Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів, формує План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів і подає на затвердження Міністру (Додаток 3).

V. Заходи контролю

5.1. Заходи контролю – сукупність запроваджених в апараті МОН управлінських дій, які здійснюються керівництвом усіх рівнів та державними

службовцями, працівниками для впливу на ризики з метою досягнення мети та стратегічних цілей МОН.

5.2. Заходи контролю здійснюються на всіх рівнях діяльності МОН щодо усіх функцій і завдань МОН та включають відповідні правила і процедури, найбільш типовими серед яких є:

авторизація та підтвердження шляхом отримання дозволу відповідальних осіб на виконання операцій через процедуру візування, погодження та затвердження;

розподіл обов'язків та повноважень, ротація персоналу, що зменшує ризик помилок, втрат та неправильних дій;

контроль за доступом до ресурсів та облікових записів, а також закріплення відповідальності за збереження і використання ресурсів, що зменшує ризик їх втрати чи неправильного використання;

контроль за достовірністю проведених операцій, перевірка процесів та операцій до та після їх проведення, звірка облікових даних з фактичними;

оцінка загальних результатів діяльності апарату МОН окремих функцій та завдань МОН шляхом їх оцінювання на предмет ефективності та результативності, відповідності нормативно-правовим актам та внутрішнім регламентам та документами, правилам та процедурам, встановленим в системі МОН;

систематичний перегляд роботи кожного працівника в системі МОН (нагляд);

інші правила та процедури, в тому числі визначені внутрішніми регламентами та документами про систему контролю за виконанням документів, правила внутрішнього службового розпорядку в МОН.

VI. Заходи моніторингу

6.1. Заходи моніторингу – це діяльність, що здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю з оцінки якості функціонування та відстеження результатів впровадження заходів контролю.

6.2. Моніторинг внутрішнього контролю в системі МОН складається з постійного моніторингу та періодичної оцінки.

6.2.1. Постійний моніторинг здійснюється у ході щоденної/поточної діяльності апарату МОН та передбачає управлінські, наглядові та інші дії керівництва МОН всіх рівнів та працівників системи МОН при виконанні ними своїх обов'язків з метою визначення та коригування відхилень у заходах контролю.

6.2.2. Періодична оцінка передбачає проведення оцінки виконання окремих функцій, завдань на періодичній основі та здійснюється для більш об'єктивного аналізу результативності системи внутрішнього контролю.

6.3. Контроль за виконанням Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів, а також його перегляд здійснюється структурними підрозділами центрального апарату МОН в межах їх повноважень та відповідальності.

6.4. Структурні підрозділи апарату МОН щороку до 01 січня подають до підрозділу внутрішнього аудиту Інформацію про виконання Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів (далі – Інформація) структурного підрозділу апарату МОН за встановленою формою (Додаток 4).

6.5. Підрозділ внутрішнього аудиту узагальнює отриману Інформацію та надає зведену Інформацію на розгляд Міністру.

VII. Інформація та комунікація

7.1. Інформаційний та комунікаційний обмін – це система збору, документування, передачі інформації та користування нею керівництвом та працівниками апарату МОН з метою удосконалення внутрішнього контролю.

Ефективна система інформаційного та комунікаційного обміну передбачає надання повної, своєчасної та достовірної інформації:

керівництву МОН всіх рівнів щодо виконання завдань і функцій, ідентифікації та оцінки ризиків, стану реалізації заходів контролю та моніторингу, впровадження їх результатів, впровадження рекомендацій за результатами внутрішніх аудитів та обов'язкових вимог за результатами контрольних заходів зовнішніх контролюючих органів, для прийняття ним відповідних управлінських рішень;

працівникам апарату МОН для належного забезпечення реалізації ними завдань та функцій, покладених на структурні підрозділи у системі МОН.

7.2. Систему інформаційного та комунікаційного обміну в системі МОН формують порядки обміну інформацією, що містять процедури, форми, обсяги, терміни, перелік надавачів та отримувачів інформації; графіки документообігу; графіки складання і подання звітності; схеми інформаційних потоків; комп'ютеризовані інформаційно-аналітичні системи тощо.

Налагодження в системі МОН інформаційного та комунікаційного обміну сприятиме ефективному виконанню завдань і функцій з метою досягнення мети та цілей.

Завідувач сектору
внутрішнього аудиту

Г. М. Калиневич

Додаток 1
до Інструкції з організації
внутрішнього контролю в
Міністерстві освіти і
науки України
(пункт 4.2)

Інформація про ідентифікацію та оцінку ризиків

проведена _____
(назва суб'єкта внутрішнього контролю)

[illegible]

процес	Червона зона							
	Назва ризику (ЧЗ)**	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)
	Жовта зона							
	Назва ризику (ЧЗ)**	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)
	Зелена зона							
	Назва ризику (ЧЗ)**	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)	Назва ризику (ЧЗ)

Керівник суб'єкта внутрішнього контролю

(підпис)

(прізвище, ініціали)

* - назва процесу, який здійснюється у визначеній послідовності при виконанні завдань, функцій суб'єктами внутрішнього контролю;

** - віднесення ризиків до червоної, жовтої та зеленої зон здійснюється відповідно до числових значень (ЧЗ - сумарне число значення) ризиків, що присвоєні ризикам згідно з Матрицею оцінки ризиків (Додаток 2 до Інструкції з організації внутрішнього контролю в МОН).

Матриця оцінки ризиків

За впливом ризиків на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю досягати поставлені цілі		За ймовірністю виникнення ризику		
Критерій ризику	Числове значення	Низька ймовірність	Середня ймовірність	Висока ймовірність
		1	2	3
Високий рівень впливу	3	3* (1 x 3) (жовта зона)	6* (2 x 3) (червона зона)	9* (3 x 3) (червона зона)
Середній рівень впливу	2	2* (1 x 2) (зелена зона)	4* (2 x 2) (жовта зона)	6* (3 x 2) (червона зона)
Низький рівень впливу	1	1* (1 x 1) (зелена зона)	2* (2 x 1) (зелена зона)	3* (3 x 1) (жовта зона)

* – сумарне числове значення (ЧЗ)
(...) – у дужках зазначено колір зони

Додаток 3
до Інструкції з організації
внутрішнього контролю в
Міністерстві освіти і науки України
(пункт 4.9, 4.10)

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Міністр освіти і науки України

(підпис) (прізвище, ініціали)
«_____» _____ 20__ року

ПЛАН
з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів
на 20__ рік

Назва ризику	Назва заходу контролю	Відповідальні виконавці	Термін виконання заходу	Очікувані результати від впровадження заходів контролю (операційна ціль**)	Заходи моніторингу (стан впровадження результатів)
1	2	3	4	5	6
Назва функції*					
Назва процесу*					
Назва ризику (ризиків)***					Назва заходу моніторингу****

Продовження Додатку 3

- * - наводиться назва функції та процесу, в рамках яких запроваджуються заходи контролю для удосконалення внутрішнього контролю в МОН;
- ** - визначаються за принципами, встановленими пунктом 3.3 Інструкції з організації внутрішнього контролю в МОН;
- *** - наводяться ризики у відповідності до їх розподілу, встановленому пунктом 4.4 Інструкції з організації внутрішнього контролю в МОН, назва ризики (ризиків) відповідає назвам, наведеним у Додатку 1 до Інструкції з організації внутрішнього контролю в МОН;
- **** - назва заходу моніторингу щодо стану впровадження результатів реалізації заходів контролю.

**Інформація про виконання ПЛАНУ
з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів
на 20__ рік**

Назва ризику	Назва запровадженого заходу контролю	Відповідальні виконавці	Наявність/відсутність випадків настання ризику (так/ні)	Результати впровадження заходів контролю	
				Відсутність випадків настання ризику через дієвість впроваджених заходів контролю (так/ні)	Причини, що призвели до виникнення випадків настання ризику
1	2	3	4	5	6
Назва функції*					
Назва процесу*					
Назва ризику (ризиків)					

Керівник суб'єкта внутрішнього контролю

(підпис)

(прізвище, ініціали)

* - наводиться назва функції та процесу, в рамках яких запроваджуються заходи контролю для удосконалення внутрішнього контролю в МОН.